

Sygn. akt III AUa 594/22

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)
------------------------	---

Sędziowie:	Beata Górski
-------------------	---------------------

	Urszula Iwanowska
--	--------------------------

Protokolant:	st. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska
---------------------	---

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2023 r. w S.

sprawy S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury pomostowej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 28 lipca 2022 r., sygn. akt VI U 48/22

oddala apelację;

zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz S. M. kwotę 240 (dwustu czterdziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z ustawowymi odsetkami

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 grudnia 2021 roku organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonego S. M., odmówił mu prawa do emerytury pomostowej.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony, który w odwołaniu wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej zgodnie z wnioskiem. Ubezpieczony zakwestionował stanowisko organu rentowego podnosząc, iż od 06.10.1978 roku do 30.09.1989 roku pracował jako malarz, murarz pieców przemysłowych i była to praca w warunkach szczególnych/w szczególnym charakterze. Następnie, od 01.10.1989 roku do 31.08.1998 roku również pracował w warunkach szczególnych jako malarz-piaskowacz, podobnie jak w okresie od 15.10.2021 roku do 15.11.2021 roku kiedy był zatrudniony jako drwal-motorniczy, a więc także w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie powielając argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu S. M. prawo do emerytury pomostowej od 22 listopada 2021 roku oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

S. M. urodził się (...). W dniu 22.11.2021 roku złożył wniosek o emeryturę pomostową, do którego dołączył: 1) świadectwo pracy z dnia 25.08.1998 roku, za okres zatrudnienia w Zakładach (...) S.A. w G., 2) świadectwo pracy z dnia 31.08.1998 roku za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) spółce z o.o. w G.; 3) świadectwo pracy z dnia 15.11.2021 roku za okres zatrudnienia w Zakładzie Usług (...).

Decyzją z dnia 21.12.2021 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej. ZUS ustalił, że S. M. posiada łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 31 lat, 5 miesięcy i 13 dni. Ubezpieczony odwołał się od decyzji z dnia 21.12.2021 roku.

S. M. był dotychczas zatrudniony:

- od 06.10.1978 roku do 30.09.1989 roku (10 lat, 11 miesięcy, 26 dni) - w Zakładach (...) S.A. w G. (dalej jako: S.) – w pełnym wymiarze godzin pracy, na stanowiskach: malarz i murarz pieców przemysłowych;

- od 01.10.1989 roku do 31.08.1998 roku (8 lat, 11 miesięcy, 0 dni) – w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) Sp. z o.o. w G. (dalej jako: M.) – w pełnym wymiarze godzin pracy, na stanowisku: malarz-piaskowacz;

- od 15.10.2021 roku do 15.11.2021 roku – (1 miesiąc) – w Zakładzie Usług (...) (dalej jako: B.) – w pełnym wymiarze godzin pracy, na stanowisku: drwal-motorniczy.

W okresie zatrudnienia w S. skarżący w dniu 06.10.1978 roku podpisał umowę o pracę na okres próbny, na stanowisko malarza w pełnym wymiarze godzin pracy. Dnia 20.10.1978 roku podpisał umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisko malarza. W okresie od 28.04.1981 roku do 05.04.1983 roku ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej odwołujący nie powrócił do S. na poprzednio zajmowane stanowisko. W dniu 12.05.1983 roku S. M. zawarł umowę o pracę ze S. na czas nieokreślony, na stanowisko murarza, w pełnym wymiarze czasu pracy. Skarżący pracował na tym stanowisku do dnia 30.09.1989 roku (łącznie: 6 lat, 4 miesiące i 19 dni). Pracując jako malarz w S. ubezpieczony zajmował się malowaniem i dokonywaniem różnych napraw. Malował konstrukcje stalowe, które znajdowały się w całym zakładzie pracy, pracował także na wysokości, malował różnymi farbami. Pracował jako malarz aż do czasu rozpoczęcia zawodowej służby wojskowej. Pracując następnie jako murarz ubezpieczony naprawiał piece przemysłowe. Podczas pracy panowała bardzo wysoka temperatura. Praca odbywała się

na dużej hali, o powierzchni 50 x 10 m, gdzie odbywało się topienie granulatu. Na ternie hali znajdowało się łącznie około 10 pieców. Skarżący otrzymywał mleko regeneracyjne przez kilka lat pracy, a także dodatkowe 9 dni urlopu.

W okresie zatrudnienia w M. ubezpieczony zajmował się piaskowaniem. Pracował na terenie hali, gdzie znajdował się baniak z kruszcem do piaskowania. Pracował w specjalnym ubraniu roboczym. Praca odbywała się w komorze do piaskowania. Ubezpieczony czyścił konstrukcje metalowe z rdzy. Miał prawo do dodatkowego 9 dniowego urlopu. Otrzymywał też zupy regeneracyjne, a także kartki na żywność.

Od 12.05.2021 roku do 31.05.2021 roku ubezpieczony odbył szkolenie na operatora pił spalinowych do ścinki drzew – drwał, w Ośrodku (...).

Orzeczeniem z dnia 14.10.2021 roku lekarz medycyny pracy orzekł brak przeciwwskazań do podjęcia pracy przez ubezpieczonego na stanowisku operatora pił spalinowych do ścinki drzew.

W okresie zatrudnienia w B. S. M. wykonywał pracę drwala. Skarżący wykonywał ręczną wycinkę drewna, a także obróbkę drewna przy użyciu pilarki. Pracował po 8 godzin. Praca odbywała się w Narodowym P. D.. Na początku zatrudnienia skarżący był przyuczany przez 3 dni, lecz i jednocześnie pracował. Szkolenie odbywało się w terenie. Po tygodniu od zatrudnienia ubezpieczony pracował już samodzielnie. Praca pilarką powodowała drgania, co negatywnie wpływa na stawy.

Ubezpieczony legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym ponad 15 lat.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione podnosząc, iż zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2022 roku, poz. 1340) prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w świetle art. 3 ust. 1 tej ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei według ust. 3 art. 3 prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwości należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu i życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia

sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Zgodnie z art. 49 ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W dalszej części rozważań Sąd meriti przywołał pogląd Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu zawarty w wyroku z dnia 02.04.2014 roku (III AUa 2302/13, Legalis) wskazując, iż warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1.01.2009 roku. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Sąd Okręgowy zauważył, iż bezspornym było, że ubezpieczony ukończył 60 rok życia (w dniu 30.07.2021 roku), posiada co najmniej 25 letni staż ubezpieczeniowy (31 lat, 5 miesięcy i 13 dni), a przedmiot sporu zaś dotyczył ustalenia, czy ubezpieczony posiada staż pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Ustalenie bowiem, że skarżący posiada co najmniej 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze skutkowałoby tym, że wnioskodawca spełniłby przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy wskazał, iż dał wiarę dokumentom pochodzącym z okresu zatrudnienia w Stilonie, a także świadectwu pracy za ten okres zatrudnienia, albowiem nie noszą one śladów podrobień czy przerobień, a Sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności, które podważałyby wiarygodność tych dowodów. Zeznaniom ubezpieczonego dotyczącym okresu jego zatrudnienia w Stilonie Sąd ten również dał wiarę bowiem korespondowały one z dokumentami zgromadzonymi w sprawie, tworząc logiczną całość. Pozwany nie kwestionował wiarygodności tych zeznań i nie przedstawił żadnych dowodów przeciwnych.

Mając powyższe na względzie Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że w okresie od 12.05.1983 roku do 30.09.1989 roku (6 lat, 4 miesiące i 19 dni) S. M. wykonywał prace murarza pieców przemysłowych, tj. prace wymienione w dziale XIV (prace różne) pkt 10 (prace murarskie przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych, sklepień paleniskowych w parowozach i żeliwiakach) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a także prace wymienione w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych), pkt 2 (budowa oraz remont chłodni kominowych i kominów przemysłowych). Z uwagi na to, że ubezpieczony pracował na terenie hali gdzie panowały szkodliwe dla zdrowia warunki, to pracę ubezpieczonego w wyżej wymienionym okresie można zakwalifikować także według działu XIV pkt 25 (bieżące konserwacje agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie).

Dodatkowo Sąd meriti stwierdził, iż prace wykonywane wówczas przez ubezpieczonego tj. bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie wskazane zostały również w Zarządzeniu Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07.07.1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz.MG.1987.4.7 z dnia 07.07.1987). Resumując, Sąd Okręgowy uznał, iż z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w S. należało wliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych okres łącznie wynoszący 6 lat, 4 miesiące i 19 dni.

Mając na względzie zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd pierwszej instancji wliczył również do stażu pracy ubezpieczonego okres jego zatrudnienia w M. od 01.10.1989 roku do 31.08.1998 roku (8 lat, 11 miesięcy, 0 dni) wskazując, iż ze świadectwa pracy za ten okres zatrudnienia, dokumentów z akt osobowych skarżącego, a także jego zeznań wynika, że ubezpieczony w tym okresie pracował przy piaskowaniu przez pełne 8 godzin pracy, czyszcząc metal z rdzy. Praca skarżącego odbywała się w specjalnej komorze. Sąd orzekający dał wiarę świadectwu pracy, a także dokumentom z akt osobowych skarżącego bowiem nie noszą one żadnych śladów podrobień czy przerobień, a nadto, znajdują potwierdzenie w zeznaniach skarżącego, którym Sąd ten również dał wiarę, bowiem były one spontaniczne i łącznie z dokumentami tworzyły logiczną całość, zaś pozwany nie kwestionował tych zeznań. Wobec tego Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że od 01.10.1989 roku do 31.08.1998 roku tj. łącznie przez 8 lat, 11 miesięcy, 0 dni ubezpieczony wykonywał prace wymienione w dziale III (prace w hutnictwie i przemyśle metalowym), poz. 80 (piaskowanie na sucho i śrutowanie wewnątrz komór), stanowiące załącznik do wykazu A rozporządzenia z dnia 07.02.1983 roku. Pomocniczo, wskazał, iż prace przy piaskowaniu na sucho i śrutowaniu wewnątrz komór w charakterze piaskowacza wymienione zostały także w Zarządzeniu Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07.07.1987 roku.

Sąd Okręgowy podkreślił, iż posiadanie świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie jest bezwzględną przesłanką ani do zaliczenia, ani do niezaliczenia danej pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego wykonywania pracy w szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W postępowaniu odwoławczym przed sądem możliwe jest ustalenie charakteru pracy także w oparciu o inne dowody niż świadectwo z zakładu pracy, nawet jeżeli pracownik go nie posiada, bądź przedkłada świadectwo nieodpowiadające określonej w przepisie formie. Określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiążą sądu, który na podstawie całego zgromadzonego materiału dowodowego ocenia czy ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, a tylko rodzaj powierzonych prac.

Sąd pierwszej instancji przywołał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 27.05.1985 roku (III UZP 5/85, Lex 14635) zgodnie z którym, w postępowaniu o świadczenia emerytalno – rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodów z zeznań świadka czy ubezpieczonego na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z art. 473 k.p.c. wynika zaś, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 02.02.1996 roku, III URN 3/95, Legalis). Skoro więc w niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionował fakt wykonywania przez odwołującego pracy w warunkach szczególnych, zasadnym stało się ustalenie okoliczności istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia w oparciu o zeznania ubezpieczonego i na podstawie dowodu z dokumentów.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że spornym było także czy ubezpieczony po dniu 31.12.2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy pomostowej, albowiem organ rentowy nie uznał ubezpieczonemu okresu zatrudnienia 15.10.2021 roku do 15.11.2021 roku – (1 miesiąc) w Zakładzie Usług (...) (dalej jako: B.), do okresu pracy w warunkach szczególnych albowiem płatnik składek jest

zobowiązany dokonać zgłoszenia pracownika na drukach ZUS ZSWA do 31 marca danego roku kalendarzowego za poprzedni rok, a w przypadku wystąpienia o przyznanie emerytury pomostowej, zgłoszenie danych o pracy w szczególnych warunkach w danym roku kalendarzowym płatnik składek przekazuje do ZUS w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

W ocenie Sądu pierwszej instancji przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że ubezpieczony po dniu 31.12.2008 roku wykonywał pracę określoną w załączniku nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych tj. prace wymienione w poz. 34 (prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścince drzew przenośną pilarką z piłą łańcuchową). Takie prace zgodnie ze zgromadzonym materiałem dowodowym skarżący wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy. Są to również prace wymienione w dziale VI (w leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym), poz. 1 (prace drwali) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 roku. Jak wynika ze świadectwa pracy, a także zeznań ubezpieczonego i świadka R. P., w okresie zatrudnienia w B. S. M. wykonywał pracę drwala. Skarżący wykonywał wycinkę drewna, a także obróbkę drewna. Pracował po 8 godzin. Praca odbywała się w Narodowym P. D.. Na początku zatrudnienia skarżący był przyuczony przez 3 dni, lecz i jednocześnie pracował. Szkolenie odbywało się w terenie. Po tygodniu od zatrudnienia ubezpieczony pracował już samodzielnie. Pracodawca ubezpieczonego R. P. posiadał kwalifikacje i uprawnienia do przeprowadzenia szkoleń nowo zatrudnianych pracowników i szkolił także ubezpieczonego. Sąd meriti dał wiarę zeznaniom świadka R. P. i ubezpieczonego albowiem ich zeznania wzajemnie się pokrywały, tworząc logiczną całość, a nadto znajdowały potwierdzenie w dokumencie w postaci świadectwa pracy za tenże okres zatrudnienia, a nie dopatrzył się żadnych okoliczności, które by podważały wiarygodność tych dowodów.

Wyjaśniając problem, czy pracodawca dokonał zgłoszenia ubezpieczonego jako pracownika wykonującego pracę w warunkach szczególnych do ZUS, Sąd Okręgowy odwołał się do argumentacji Sądu Najwyższego zawartej w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 28.09.2016 roku (III UZP 10/16, OSNO 2017/4/42, Prok. I Pr.-wkł. 2017/7-8/53, Biul. SN 2016/9/21), iż nie jest możliwym – przy dokonywaniu oceny oraz charakteru składki, odwoływanie się do konstrukcji składki w ubezpieczeniu społecznym, w którym obowiązek składkowy jest konsekwencją udzielonej ochrony i ma także wpływ na wysokość oferowanego świadczenia, a składka na ubezpieczenie społeczne pozostaje w bezpośrednim lub pośrednim związku z oczekiwanym świadczeniem (system zdefiniowanej składki albo system zdefiniowanego świadczenia). Takiej zależności nie można wykazać względem składki na Fundusz Emerytur Pomostowych i emerytury pomostowej, albowiem wśród przesłanek nabycia emerytury pomostowej nie ma wymagania podlegania obowiązkowi opłacania składki na Fundusz Emerytury Pomostowych. Także wysokość emerytury pomostowej jest ustalana na podstawie art. 14 ustawy bez uwzględniania tej składki, gdyż stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczanej emerytury, wyliczonej w sposób określony w art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez średnie dalsze trwania życia dla osób w wieku 60 lat, według obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury pomostowej albo tablic średniego trwania życia, o którym mowa w art. 26 ustawy emerytalnej.

Ponadto Sąd Okręgowy w pełni podzielił pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku (III AUa 966/17, Legalis), iż wykładnia językowa art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, prowadzi do jednoznacznego wniosku, zgodnie z którym spoczywający na pracodawcy (płatniku) obowiązek opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych został uregulowany w tym przepisie w oderwaniu od przesłanek warunkujących nabycie prawa do emerytury pomostowej, określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Tak więc na pracodawcy ciąży obowiązek opłacania składki za pracownika wykonującego pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze niezależnie od tego czy ustawa gwarantuje pracownikowi ochronę na wypadek ryzyka zaprzestania zatrudnienia w szczególnych warunkach (o szczególnym charakterze) przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego.

W świetle powyższego, Sąd meriti wskazał, iż podniesiony przez organ rentowy argument co do odmowy wliczenia okresu pracy po dniu 31.12.2008 roku, do stażu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze,

jest bezprzedmiotowy albowiem nie ma bezpośredniej zależności między opłacaniem składek na Fundusz Emerytury Pomostowych, a prawem do świadczenia.

Reasumując, Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresach: od 12.05.1983 roku do 30.09.1989 roku (6 lat, 4 miesiące i 19 dni) oraz od 01.10.1989 roku do 31.08.1998 roku), łącznie przez 15 lat, 3 miesiące i 19 dni. A zatem ubezpieczony przed dniem 01.01.1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A nadto, po dniu 31.12.2008 roku ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Wobec powyższego, przy uwzględnieniu przepisów wyżej wskazanych, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od 22.11.2021 roku, tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę pomostową, a na podstawie art. 98 K.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), orzekając o kosztach postępowania, zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z wyrokiem nie zgodził się organ rentowy. Zaskarżył rozstrzygnięcie w całości i zarzucił mu naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.: art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w wyniku pominięcia: treści świadectwa pracy z dnia 25.08.1998 r. Zakładów (...) S.A. w G., dalej: (...) oraz treści świadectwa pracy z dnia 31.08.1998 r. Przedsiębiorstwa Budowlano (...) Sp. z o.o. w G., dalej: (...), wskazujących na wykonywanie przez ubezpieczonego w spornych okresach pracy malarza, co koresponduje z jego zeznaniami w części, w której potwierdził on wykonywanie napraw korytarzy i biur, w zwykłej odzieży bez środków zabezpieczających (vide: zapis protokołu rozprawy z dnia 01.06.2022r., tj. od 00:03:50 do 00:22:08) oraz, że w M. była komora do malowania, przy której stał na zewnątrz i pilnował pracowników w środku (vide: zapis protokołu rozprawy z dnia 20.07.2022r., tj. od 00:08:57 do 00:21:26), ponadto oparcie rozstrzygnięcia na subiektywnych zeznaniach ubezpieczonego wobec braku świadków na skutek cofnięcia przez ubezpieczonego na rozprawie w dniu 01.06.2022 r. wniosku o przesłuchanie świadków wymienionych w pkt. 3 odwołania i negatywnego ustalenia przez Sąd w zakresie, czy w/w świadkowie wnosili sprawę do tut. Sądu w przedmiocie prawa do emerytury, które to istotne okoliczności Sąd pominął, co miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Mając na uwadze powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia orzeczenia. Ponadto ubezpieczony złożył wniosek o rozpoznanie apelacji na rozprawie i o przeprowadzenie rozprawy przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie ich na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, tj. w formie zdalnej (online).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny dokonując własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98). Tym samym dalsza argumentacja

Sądu Apelacyjnego, funkcjonalnie odnosząca się do zarzutów apelacji, koncentruje się na tych aspektach, które eksponowano w apelacji. Natomiast obszerność i szczegółowość tych wszystkich motywów, których apelacja nie zwalcza oraz tych, które uznaje za własne Sąd Apelacyjny czyni zbędnym ich powtórzenie w toku dalszej argumentacji.

W świetle utrwalonego w judykaturze stanowiska, postępowanie apelacyjne, jakkolwiek jest postępowaniem odwoławczym, stanowi kontynuację postępowania przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji. Z tego też względu w orzecznictwie Sądu Najwyższego na gruncie art. 382 k.p.c. konsekwentnie wyrażany jest pogląd, że sąd apelacyjny ma nie tylko uprawnienie, ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zgromadzonego w sprawie materiału oraz przeprowadzenia jego samodzielnej oceny, przy uwzględnieniu zasad wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. Na oczywistość tego obowiązku wskazuje się w szczególności w przypadku, gdy strona wnosząca apelację zarzuciła sądowi pierwszej instancji wadliwość, naruszającą zasady płynące z art. 233 § 1 k.p.c., ocenę dowodów (por. m.in. postanowienie z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97, OSNC 1988/12/214; wyrok z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 115/01, niepubl.).

W wywiezionej apelacji organ rentowy podniósł zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., polegający na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, który sprowadza się do pominięcia przez Sąd pierwszej instancji treści wymienionych w apelacji świadectw pracy, które wymieniają pracę malarza. Z zarzutem tym nie sposób się zgodzić.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż, jak słusznie zauważył w odpowiedzi na apelację ubezpieczony, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r. sygn. akt II CKN 817/00, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów, choćby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Pozwany organ rentowy nie wykazał, jakie kryteria oceny przy ocenie których konkretnie dowodów miały zostać naruszone ani by Sąd pierwszej instancji nie liczył się z regułami logicznego myślenia lub życiowego doświadczenia.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że świadectwo pracy (akta organu rentowego – wniosek o emeryturę pomostową, k. 4) z dnia 25 sierpnia 1998 r., wystawione przez Zakłady (...) w pkt. 8 wyraźnie rozgranicza wykonywanie pracy w warunkach szczególnych na dwa osobne okresy : od 06.10.1977 r. do 27.04.1981 r. jako malarz oraz od 12.05.1983 r. do 30.09.1989 r. jako murarz pieców przemysłowych. Na stronie nr 5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 64) Sąd Okręgowy wyraźnie wskazał, iż z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) należało wliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych wyłącznie okres wynoszący 6 lat, 4 miesiące i 19 dni. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku jasno wynika, że powyższy okres dotyczy pracy ubezpieczonego od 12.05.1983 r. do 30.09.1989 na stanowisku murarza pieców przemysłowych, a więc, wbrew twierdzeniom organu rentowego, Sąd pierwszej instancji nie wliczył do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych okresu pracy od 06.10.1977 r. do 27.04.1981 r. na stanowisku malarza.

Natomiast świadectwo pracy (akta organu rentowego – wniosek o emeryturę pomostową, k. 5) z dnia 31 sierpnia 1998 r., wystawione przez Przedsiębiorstwo Budowlano – (...) w pkt 4b wyraźnie wskazuje, iż w okresie od 1 października 1989 r. do 31 sierpnia 1998 r. wykonywał pracę w szkodliwych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienioną w dziale III poz. 80 pkt 1 wykazu A Rozporządzenia z dnia 07.02.1983 roku. Powyższe świadectwo zawiera również zapis, że ubezpieczony wykorzystał dodatkowy urlop albo inne dodatkowe świadczenia przewidziane przepisami prawa pracy : 6 dni urlopu profilaktycznego w 1998 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zeznania ubezpieczonego są spójne, zbieżne z treścią niniejszego dowodu i stanowią jego uzupełnienie.

Sąd Apelacyjny przesłuchał i przeanalizował nagrania zeznań ubezpieczonego i doszedł do wniosku, że organ rentowy w apelacji w sposób wybiórczy zacytował pojedyncze, wyrwane z kontekstu fragmenty zeznań ubezpieczonego usiłując dopasować je do forsowanej przez siebie tezy.

I tak : przytoczony przez organ rentowy fragment, iż ubezpieczony w spornych okresach malował i dokonywał różnych napraw, dotyczy wypowiedzi ubezpieczonego co do ww. okresu od 06-10.1977 r. do 27.04.1981 r. - pracy w (...) na stanowisku malarza i nie ma związku z rozstrzygnięciem sprawy. Mimo to organ rentowy podniósł, że ubezpieczony wykonywał naprawy korytarzy i biur, co w jego ocenie nie jest pracą w szczególnych warunkach. Na marginesie należy dodać, że ubezpieczony zeznał, że malował różnymi farbami epoksydowymi (o których powszechnie wiadomo, że mogą być szkodliwe dla zdrowia), a w protokole rozprawy z dnia 1 czerwca 2022 r. znajduje się zapis „malowałem różnymi farbami”.

Wypowiedź ubezpieczonego, iż „naprawiał piece przemysłowe jakiś miesiąc, dwa po powrocie z wojska” została przez organ rentowy opacznie zrozumiana. Z wypowiedzi ubezpieczonego wyraźnie wynika, iż zaczął naprawiać piece w miesiąc lub w dwa miesiące po powrocie z wojska, a nie, jak to usiłuje przedstawić organ, że naprawiał piece tylko miesiąc lub też dwa.

Niczym nieuzasadnione, a ponadto nie wnoszące niczego do sprawy, jest też twierdzenie, że ubezpieczony nie wiedział jakie to piece i czym było palone. Ubezpieczony wyraźnie wskazał, że nie miał wiedzy, czym palono w piecach, ale zaznaczył, że paliwo to płynęło rurami.

Kolejny wyrwany z kontekstu fragment wypowiedzi ubezpieczonego cytowany przez apelującego sprowadza się do stwierdzenia, że „ubezpieczony robił wszystko, przy czym była to praca na zewnątrz”. Powyższe zdanie jest jedynie złą fragmentacją zapisu protokołu rozprawy z dnia 1 czerwca 2022 r. W rzeczywistości na pytanie Sądu dotyczące naprawy pieców (00:10:25): „jakie czynności tam pan wykonywał, czy był pan specjalistą od jakiejś czynności czy wykonywał pan wszystko?” ubezpieczony odpowiedział : „wszystko”. Natomiast na kolejne pytanie Sądu : „to była praca na zewnątrz pieca, tak?” ubezpieczony odpowiedział : „ Była to praca na zewnątrz”.

Nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym, iż ubezpieczony zeznał, że w M. był malarzem i monterem. Co prawda taki zapis figuruje w protokole, ale w zapisie dźwięku (naganiu rozprawy z dnia 1 czerwca 2022 r.) 00:17:19 ubezpieczony powiedział, że był malarzem – piaskarzem, a nie malarzem i monterem.

Prawdą jest, iż ubezpieczony zeznał, iż w M. także pilnował innego pracownika, jednak wyraźnie podkreślił, iż, jako że był najmłodszym pracownikiem, przez cały czas pracował w komorze. Ten argument utwierdził Sąd Apelacyjny w przekonaniu, iż ocena Sądu pierwszej instancji co do spontaniczności zeznań ubezpieczonego jest trafna. Ubezpieczony nie zataił informacji, która mogłaby okazać się dla niego niekorzystna, a oprócz tego wyjaśnił, w jako sposób byli traktowani najmłodsi wiekiem pracownicy. Wyjaśnieniom tym Sąd Apelacyjny także dał wiarę.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że fakt, iż ubezpieczony cofnął wniosek o przesłuchanie świadków wymienionych w pkt. 3 wynika z trudności ubezpieczonego ustaleniem miejsca zamieszkania świadków, nie stanowi podstawy do zmiany zaskarżonego orzeczenia. Co istotne, ustalenia w zakresie, czy świadkowie wnosili sprawę do Sądu w przedmiocie prawa do emerytury, nie są przedmiotem niniejszego postępowania, a do tego nie mają i nie mogą mieć żadnego wpływu na wynik sprawy.

Na zakończenie wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację prawną zawartą w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2022 r. (sygn. akt III UZP 2/22), zgodnie z którą nabycie prawa do emerytury pomostowej nie jest uzależnione od wykonywania, po dniu 31 grudnia 2008 r., pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez okres przynajmniej jednego miesiąca (art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1924 z późn. zm.).

Powyższe sprawia, że zarzuty apelacji nie znajdują uzasadnienia, a zaskarżony wyrok jest słuszny i zgodny z prawem, zatem, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację jako nieuzasadnioną oddalił - pkt 1.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 i art. 99 k.p.c. oraz na podstawie § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2018r., poz. 265) – pkt 2.

Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka – Stelmaszczuk Beata Górka